

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (deveti senat)

z dne 11. julija 2024*

„Predhodno odločanje – Varstvo posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov – Uredba (EU) 2016/679 – Člen 2(2)(c) – Področje uporabe – Izključitve – Popolnoma osebna ali domača dejavnost – Člen 4, točka 7 – Upravljavec – Nekdanji skrbnik, ki je svoje naloge opravljal poklicno – Člen 15 – Dostop osebe, ki je bila postavljena pod skrbništvo, do podatkov, ki jih je med opravljanjem svojih nalog zbral ta nekdanji skrbnik“

V zadevi C-461/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Landgericht Hannover (deželno sodišče v Hannoveru, Nemčija) z odločbo z dne 28. junija 2022, ki je na Sodišče prispela 12. julija 2022, v postopku

MK

proti

WB,

SODIŠČE (deveti senat),

v sestavi O. Spineanu-Matei, predsednica senata, J.-C. Bonichot, sodnik, in L. S. Rossi (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: P. Pikamäe,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Evropsko komisijo A. Bouchagiar, F. Erlbacher in H. Kranenborg, agenti,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 4, točka 7, in člena 15 Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL 2016, L 119, str. 1, in popravek v UL 2016, L 127, str. 2) (v nadaljevanju: SUVP).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med MK, fizično osebo s stalnim prebivališčem v Nemčiji, ki je bila postavljena pod skrbništvo, in WB, njenim nekdanjim skrbnikom, v zvezi z dostopom osebe MK do podatkov in informacij o njej, ki jih je zbral WB, ko je bil zadolžen za njeno skrbništvo.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 V uvodni izjavi 18 SUVP je navedeno:

„Ta uredba se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov s strani fizične osebe v okviru izključno osebne ali domače dejavnosti ter s tem brez povezave s poklicno ali komercialno dejavnostjo. Osebne ali domače dejavnosti bi lahko vključevale korespondenco in seznam naslovov ali dejavnosti na socialnih omrežjih in na spletu v okviru tovrstnih dejavnosti. Ta uredba pa se uporablja za upravljavce ali obdelovalce, ki zagotavljajo sredstva za obdelavo osebnih podatkov za take osebne ali domače dejavnosti.“

- 4 Člen 2 te uredbe z naslovom „Področje uporabe“ določa:

„1. Ta uredba se uporablja za obdelavo osebnih podatkov, ki se v celoti ali delno izvaja z avtomatiziranimi sredstvi, in za obdelavo osebnih podatkov, ki so del zbirke ali so namenjeni oblikovanju dela zbirke, ki se ne izvaja z avtomatiziranimi sredstvi.

2. Ta uredba se ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov:

[...]

(c) s strani fizične osebe med potekom popolnoma osebne ali domače dejavnosti;

[...].“

- 5 Člen 4 navedene uredbe, naslovljen „Opredelitve“, določa:

„V tej uredbi:

[...]

(7) „upravljaavec“ pomeni fizično ali pravno osebo, javni organ, agencijo ali drugo telo, ki samo ali skupaj z drugimi določa namene in sredstva obdelave; kadar namene in sredstva obdelave določa pravo Unije ali pravo države članice, se lahko upravljaavec ali posebna merila za njegovo imenovanje določijo s pravom Unije ali pravom države članice;

[...].“

6 Člen 15 iste uredbe, naslovljen „Pravica dostopa posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki“, določa:

„1. Posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, ima pravico od upravljavca dobiti potrditev, ali se v zvezi z njim obdelujejo osebni podatki, in kadar je temu tako, dostop do osebnih podatkov in naslednje informacije:

[...]

3. Upravljaavec zagotovi kopijo osebnih podatkov, ki se obdelujejo. [...]

[...]“

Nemško pravo

7 Člen 1896(1), prvi stavek, Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik) v različici, objavljeni 2. januarja 2002 (BGBl. 2002 I, str. 42) (v nadaljevanju: BGB) določa, da če polnoletna oseba zaradi duševne bolezni ali telesne, duševne ali psihične prizadetosti ni sposobna v celoti ali delno sama voditi svojih poslov, ji sodišče, ki odloča o skrbništvu, na njen predlog ali po uradni dolžnosti imenuje skrbnika.

8 V skladu z odstavkom 1 člena 1897 BGB sodišče, ki odloča o skrbništvu, za skrbnika imenuje fizično osebo, ki je sposobna pravno voditi posle osebe, ki je postavljena pod skrbništvo, in ji osebno pomagati. Odstavek 6 tega člena določa, da se oseba, ki opravlja naloge skrbnika v okviru svojih poklicnih dejavnosti, imenuje za skrbnika le, če ni druge primerne osebe, ki bi bila pripravljena prostovoljno opravljati naloge skrbnika.

9 V skladu s členom 1902 BGB skrbnik zastopa osebo pod skrbništvom v sodnih in izvensodnih postopkih.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

10 Nemško sodišče je WB, nemškega odvetnika, ki spada med bližnje osebe MK, imenovalo za opravljanje nalog njenega skrbnika v okviru svojih poklicnih dejavnosti za določeno obdobje, dokler ni bil razrešen in je bil imenovan nov skrbnik.

11 Oseba MK želi vložiti prošnjo za pravno pomoč, da bi v skladu s členom 15 SUVP dobila končno poročilo in dostop do osebnih podatkov, ki se nanašajo nanjo in ki jih je WB zbral pri opravljanju navedenih nalog.

- 12 V ta namen je oseba MK vložila prošnjo za brezplačno pravno pomoč pri Amtsgericht Hannover (okrajno sodišče v Hannoveru, Nemčija), ki je to prošnjo zavrnilo, ker se je nanašala na vložitev zahteve za dostop na podlagi člena 15 SUVP, saj skrbnik, ki opravlja svoje naloge v okviru svojih poklicnih dejavnosti, ni „upravljavca“ v smislu člena 4, točka 7, te uredbe. Poleg tega naj bi bilo z navedeno uredbo urejeno razmerje med posameznikom, na katerega se nanašajo osebni podatki, in upravljavcem. V skladu s členom 1902 BGB pa naj bi bil skrbnik zakoniti zastopnik zadevne osebe. Zato naj bi lahko skrbnik osebne podatke, ki se nanašajo na to osebo, obdeloval v imenu navedene osebe, ne da bi obstajala „dihotomija med skrbnikom in posameznikom, na katerega se nanašajo osebni podatki“, kot so se izrazila nemška sodišča v svoji sodni praksi.
- 13 Oseba MK je pred predložitvenim sodiščem izpodbijala zavrnitev njene prošnje za brezplačno pravno pomoč.
- 14 To sodišče dvomi o tem, ali je mogoče osebo, ki je naloge skrbnika opravljala poklicno, opredeliti kot „upravljavca“ v smislu SUVP.
- 15 Poleg tega se navedeno sodišče sprašuje, ali se glede na člen 2(2)(c) SUVP ta uredba uporablja v postopku v glavni stvari, ker WB spada med bližnje osebe MK, vendar v zvezi s tem ni formalno postavilo vprašanja za predhodno odločanje.
- 16 V teh okoliščinah je Landgericht Hannover (deželno sodišče v Hannoveru, Nemčija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
 - „1. Ali je zakonsko imenovani skrbnik, ki poklicno opravlja to dejavnost, upravljavec v smislu člena 4, točka 7, [SUVP]?
 2. Ali mora ta zagotoviti dostop do podatkov na podlagi člena 15 SUVP?“

Dopustnost predloga za sprejetje predhodne odločbe

- 17 Po mnenju Evropske komisije predlog za sprejetje predhodne odločbe ni v skladu s členom 94(c) Poslovnika Sodišča, ker ne vsebuje zadostnega opisa razlogov, ki so predložitvenemu sodišču vzbudili dvom o razlagi zadevnih določb prava Unije, saj to sodišče le graja odločbo Amtsgericht Hannover (okrajno sodišče v Hannoveru), ne da bi navedlo razloge, zaradi katerih je podvomilo o razlagi SUVP, ki jo je podalo to sodišče.
- 18 V zvezi s tem je treba spomniti, da nujnost razlage prava Unije, ki je koristna za nacionalno sodišče, od tega sodišča zahteva, da opredeli dejanski in pravni okvir, v katerega se umeščajo vprašanja, ki jih postavlja, ali vsaj pojasni dejanske okoliščine, ki so podlaga za ta vprašanja. Zahteve v zvezi z vsebino predloga za sprejetje predhodne odločbe so izrecno navedene v členu 94 Poslovnika Sodišča, ki naj bi ga predložitveno sodišče v okviru sodelovanja, vzpostavljenega s členom 267 PDEU, poznalo in ga mora natančno upoštevati (sodba z dne 5. julija 2016, Ognjanov, C-614/14, EU:C:2016:514, točki 18 in 19 ter navedena sodna praksa).
- 19 V obravnavanem primeru se predložitveno sodišče sprašuje, ali je razlaga določb SUVP, ki jo je podalo Amtsgericht Hannover (okrajno sodišče v Hannoveru), v skladu s katero se ta uredba v bistvu ne uporablja za spor o glavni stvari in nekdanjega skrbnika nikakor ni mogoče šteti za „upravljavca“ v smislu navedene uredbe, pravilna. Čeprav je res, da predložitveno sodišče ni

navedlo razlogov, zaradi katerih dvomi o tej razlagi, ostaja dejstvo, da natančno navaja razlogovanje Amtsgericht Hannover (okrajno sodišče v Hannoveru), zaradi česar je mogoče razumeti obseg postavljenih vprašanj.

- 20 Poleg tega je razlaga teh določb pomembna za odločitev o sporu o glavni stvari, ker je namen prošnje za brezplačno pravno pomoč, ki jo je vložila oseba MK, vložiti zahtevo na podlagi člena 15 SUVP, katerega uporaba terja razlago pojma „upravljavca“ v smislu člena 4, točka 7, te uredbe.
- 21 Zato je predlog za sprejetje predhodne odločbe dopusten.

Vprašanja za predhodno odločanje

- 22 S svojima vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 4, točka 7, SUVP razlagati tako, da je treba nekdanjega skrbnika, ki je svoje naloge v zvezi z osebo, ki je bila pod njegovim skrbništvom, opravljal poklicno, opredeliti kot „upravljavca“, v smislu te določbe, osebnih podatkov te osebe, s katerimi razpolaga, in da je treba pri taki obdelavi upoštevati vse določbe te uredbe, zlasti njen člen 15.
- 23 Najprej je treba v odgovor na dvome, ki jih je to sodišče izrazilo glede uporabe SUVP za spor, o katerem odloča, pojasniti, da se v skladu s členom 2(2)(c) navedene uredbe, katerega obseg je pojasnjen v uvodni izjavi 18 te uredbe, ista uredba ne uporablja za obdelavo osebnih podatkov s strani fizične osebe v okviru izključno osebne ali domače dejavnosti ter s tem brez povezave s poklicno ali komercialno dejavnostjo.
- 24 Te določbe ni mogoče razlagati tako, da je dejavnost skrbnika, ki jo fizična oseba opravlja poklicno, izključena s področja uporabe SUVP.
- 25 Okoliščina, ki jo navaja predložitveno sodišče, da je bil skrbnik iz postopka v glavni stvari izbran izmed bližnjih osebe, ki je bila postavljena pod njegovo skrbništvo, te ugotovitve ne more omajati.
- 26 V zvezi z vprašanjem, ali je treba nekdanjega skrbnika, ki je svoje naloge v zvezi z osebo, ki je bila pod njegovim skrbništvom, opravljal poklicno, opredeliti kot „upravljavca“ osebnih podatkov te osebe, je treba opozoriti, da mora skrbnik zaradi nalog, ki so mu dodeljene z nacionalnim pravom, za navedeno osebo izvajati različne dejavnosti, v okviru katerih določi tudi namene in sredstva obdelave osebnih podatkov iste osebe v smislu člena 4, točka 7, SUVP.
- 27 Dvomi predložitvenega sodišča izhajajo iz okoliščine, da je v skladu s pravili nemškega prava, ki urejajo skrbništvo, skrbnik zakoniti zastopnik osebe pod skrbništvom ter deluje na njen račun in v njenem imenu.
- 28 Vendar kot pojasnjuje to sodišče, oseba MK v obravnavanem primeru v vsakem primeru zahteva dostop do osebnih podatkov, ki se nanašajo nanjo in s katerimi ne razpolaga njen sedanji skrbnik, temveč njen nekdanji skrbnik, WB, ki je zdaj razrešen, vendar s temi podatki še vedno razpolaga.
- 29 Kot ugotavlja Komisija, je torej nekdanji skrbnik v razmerju do osebe, ki je bila v preteklosti postavljena pod njegovo skrbništvo, tretja oseba.

- 30 Iz tega izhaja, da je treba nekdanjega skrbnika, ki je svoje naloge v zvezi z osebo, ki je bila pod njegovim skrbništvom, opravljal poklicno, opredeliti kot „upravljavca“ osebnih podatkov te osebe, s katerimi razpolaga, in da mora zato te podatke obdelovati v skladu s SUVP in zlasti v skladu z obveznostmi iz člena 15 te uredbe, ki so lahko na podlagi člena 23 te uredbe omejene (glej v tem smislu sodbo z dne 16. januarja 2024, Österreichische Datenschutzbehörde, C-33/22, EU:C:2024:46, točke od 54 do 56).
- 31 Ob upoštevanju vseh zgoraj navedenih preudarkov je treba na zastavljeni vprašanji odgovoriti, da je treba člen 4, točka 7, Uredbe 2016/679 razlagati tako, da je treba nekdanjega skrbnika, ki je svoje naloge v zvezi z osebo, ki je bila pod njegovim skrbništvom, opravljal poklicno, opredeliti kot „upravljavca“, v smislu te določbe, osebnih podatkov te osebe, s katerimi razpolaga, in da je treba pri taki obdelavi upoštevati vse določbe te uredbe, zlasti njen člen 15.

Stroški

- 32 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (deveti senat) razsodilo:

Člen 4, točka 7, Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)

je treba razlagati tako, da

je treba nekdanjega skrbnika, ki je svoje naloge v zvezi z osebo, ki je bila pod njegovim skrbništvom, opravljal poklicno, opredeliti kot „upravljavca“, v smislu te določbe, osebnih podatkov te osebe, s katerimi razpolaga, in da je treba pri taki obdelavi upoštevati vse določbe te uredbe, zlasti njen člen 15.

Podpisi